

Mariana CIOLAN

Clasicii, contemporanii noștri

Festivalul Național de Teatru Clasic – demarat cu greu, grație doar unui remarcabil slalom printre neputințele organizatorico-administrative pricinuite de vidul de autoritate din Teatrul arădean (unde de mai multe luni nu se reușise instalarea unui director), – s-a dovedit în cele din urmă o frumoasă reușită, la cea de-a XI-a ediție, desfășurată între 9 și 16 octombrie 2005. Întru realizarea lui, energiile au fost coagulate de însuși inițiatorul acestei manifestări, domnul Ovidiu Cornea, susținut admirabil de un mic dar eficient staff, la împlinirea ediției din acest an conjugându-și eforturile Teatrul „Ioan Slavici”, Consiliul local al Municipiului Arad, UNITER, Teatrul de marionete Arad și, *last but not least*, Fundația culturală Art Clasic. Spunând reușită, ne gândim în primul rând la țelul generator și constant urmărit de-a lungul anilor, anume ca Festivalul să prilejuiască publicului din Arad întâlnirea cu producții semnate de valoroși creatori, cu prestații actoricești ce greu pot fi uitate, cu marile texte ale dramaturgiei universale, dar, deopotrivă, ne referim la acea atmosferă de „eveniment” pe care am resimțit-o pretutindeni, în sala de spectacol, în foaiere la antract, în „cluburile” ad-hoc ale festivalului – barul teatrului sau sala de mese a Hotelului „Crucea albă”, cum sună denumirea tradițională a acestei clădiri de patrimoniu ce a găzduit celebriți din întreaga lume, iar acum a fost o casă primitoare pentru toți invitații.

„Concurat” în acest an și de alte manifestări de anvergură (vezi bunăoară deschiderea concomitentă a stagiunii la Filarmonică ori derularea aproape simultană a întâlnirii muzicale „Arad let me folk you”), Festivalul de Teatru Clasic a izbutit să adune în jurul său un foarte numeros public. Ceea ce nu trebuie să mire, însă, în acest oraș ce are deja un standard economic și comercial de talie europeană, dar cultivă deopotrivă tradiția unei bogate și complexe vieți culturale, un real apetit pentru fapta spirituală de calitate. În rândul spectatorilor care, seară de seară, au invadat de-a dreptul eleganta sală a teatrului-gazdă, iar uneori, ca la spectacolul teatrelor „Odeon” și „Bulandra”, nici culoarele, de la stal la balconul II, ori scaunele suplimentare aduse te miri de pe unde nu reușeau să cuprindă pe toată lumea, am remarcat cu deplină satisfacție mulți, foarte mulți tineri, bună parte dintre actorii trupei arădene, vădit interesați de această imagine a teatrului de azi ce li se oferea acolo, jurnaliști din presa locală, prompti ca întotdeauna de a se face un pilduitor ecou al manifestării, numeroase personalități ale vieții culturale, sociale, politice ale urbei, oameni de teatru „din zonă” (țimișorenii au fost din nou „fruncea”), dar și unii prieteni vechi sau mai noi ai festivalului sosiți de peste hotare, cum sunt, bunăoară, doamna Iren Matyas, directoarea Festivalului de la Zsambek, o declarată admiratoare a teatrului craiovean, ori regizorul italian Achille Roseletti, care nu contenește să-și exprime public aprecierea pentru spiritul contemporan al montărilor pe care are prilejul să le vadă la Arad, având ca referință ce se petrece în patria domniei-sale, unde respectul față de clasici are și un aer ... mai clasicizant.

Fidel principiilor sale de selecție, directorul artistic al festivalului, criticul de teatru Ion Parhon, a urmărit și la această ediție „ca scena arădeană să nu poată fi confundată cu un sertar de arhivă”, ci să fie „un organism viu, un

discurs plin de interogații și emoții datorate clasicilor *citiți* din perspectiva orizontului de așteptare al omului de astăzi, al năzuințelor sale estetice, al nevoii de a pleca de la teatru cu sentimentul tinereții acestor texte și al îmbogățirii sale lăuntrice“. Sunt gânduri încredințate caietului-program (dominat de coperta ce reproduce afișul de festival, conceput de pictorul Onisim Colta în spiritul aceluiași dialog, cu subtile sugestii pe verticala și orizontala raportării noastre la perenitatea capodoperelor), sunt gânduri traduse în fapta celor opt reprezentații din programul actualei ediții. Opt seri trăite în mijlocul receptivului public arădean la o extraordinară tensiune emoțională. De la spectacolul de deschidere, al Teatrului Național din Cluj, cu *Slugă la doi stăpâni*, de Goldoni – un spectacol antrenant în articularea lui între conceptual, vizual și muzical, ce dă seama de buna conlucrare dintre regizoarea Mona Chirilă, scenografa Eugenia Tărășescu-Jianu și muziciana Corina Sârbu, spre conturarea chiar ca un omagiu la adresa teatrului, prin acel contrapunct copios de *commedia dell'arte*, omagiu „oficiat“ de o trupă dăruită, în frunte cu Ovidiu Crișan, interpretul lui Truffaldino, până la momentul final al Festivalului – bijuterie de recital actoricesc, al histrionului Horațiu Mălăele ce primește o „replică“ pe măsură din partea lui Niculaie Urs, în spectacolul Teatrului „Bulandra“, cu *Măscăriciul*, după texte de Cehov ce ne vorbesc tulburător despre condiția actorului. Trecând prin acel moment de apogeu al ediției actuale, reprezentația Teatrului „Odeon“, cu *Portretul lui Dorian Gray*, după Oscar Wilde, în regia și adaptarea lui Dragoș Galgoțiu, reprezentație urmărită mai întâi într-o liniște mormântală, de spectatorii cucerți de eleganța dialogului dintre cuvânt și dans, de sugestia sunetelor și imaginilor, de impactul meditației asupra raporturilor artei cu viața sub lucrarea necruțătoare a timpului, spectatori care, în final, au izbucni într-un uragan de efuziune, când și dansatorul Răzvan Mazilu și toți membrii trupei au fost ovaționați minute în șir. Două momente Shakespeare au reprezentat alte prilejuri de superbă bucurie pentru public : primul, spectacolul cu *Romeo și Julieta*, înfățișat de Teatrul Național din Craiova, trupă cu record de participare la acest festival, celălalt, spectacolul cu *Othello*, prezentat de Teatrul „Tamasi Aron“ din Sf. Gheorghe, tot mai îndrăgit și așteptat cu interes la Arad. La cel dintâi au plăcut atât viziunea insolită a regizorului grec Yannis Paraschevopoulos, ce subintitulează spectacolul său „pentru două vise“ și propune o energică decupare a spațiului și o viguroasă desenare a relațiilor dintre personaje, o neobosită pendulare a registrelor de la comic la tragic, cât și jocul armonizat al consacraților și al debutanților, în frunte cu interpretii rolurilor titulare, Oana Bineață și Cătălin Băicuș, aplaudați la scenă deschisă de arădeni. La spectacolul trupei maghiare din Sf. Gheorghe, au emoționat și limpezimea lecturii regizorale datorate lui Bocsárdi László, și asprimea ei necruțătoare, și profesionalismul impecabil al întregii trupei și al protagoniștilor, Palfy Tibor și Kicsid Gizella.

O breșă pentru comedie a fost deschisă de gazde, Teatrul „Ioan Slavici“, prin apelul regizorului Laurian Oniga la *Jocul dragostei și-al întâmplării*, de Marivaux, într-un spectacol dominat de construcția regizorală, în care nu au trecut neobservate cu plăcere savuroasele evoluții ale actrițelor Carmen Vlaga și Oana Kun, bunăoară. Și s-a deschis cu și mai mare generozitate, tot în sfera dramaturgiei franceze, prin participarea Teatrului de Comedie din București, cu *Avarul îndrăgostit*. De fapt, sub semnătura lui Cristian Juncu, o adaptare a motivului clasic, din *Avarul* lui Molière, în consonanță cu ansamblul vieții de azi pe

plaiuri mioritice – „motorul“ conflictului trimitând la micii bișnițari și... la marea corupție – într-un demers literar ce nu eludează nici chiar inapetența acestei lumi pentru teatrul... clasic, text original, la urma urmei, tradus într-un discurs scenic plin de haz, cu nerv și cu ritm de către regizorul Vlad Massaci, avându-l în rolul titular pe Ion Chelaru, capabil de ineputabilă cheltuire de energie, căruia îi răspund cu vervă, cu aplomb câțiva foarte tineri și talentați interpreți, începând cu Dorina Chiriac, Bogdan Cotleț ori Dragoș Huluba; toți au trecut cu bine proba de foc a publicului chiar mai înainte cu câteva zile de premiera oficială de la... sediu.

Dialogul cu clasicii, plin de multiple semnificații estetice și culturale, ce ne-a fost propus a mai înregistrat în contextul festivalului un moment de adevărată grație : reprezentația cu *O noapte furtunoasă* care a declanșat o reacție de-a dreptul... furtunoasă din partea unui public transportat în bună dispoziție de zile mari. Prezentată de absolvenții clasei de actorie de la UNATC – coordonator prof. univ. dr. Gelu Colceag, asistat de lect. univ. Marius Gâlea –, piesa lui Caragiale era atât de vie, reușea să-i țină cu sufletul la gură chiar și pe cei care știau dialogurile pe de rost, datorită minuțiozității cu care au fost gândite scenele, ritmului trepidant al jocului, vervei fiecărui interpret, sugestiilor rafinat dozate din ton, mimică, gest, ba chiar delicioaselor secvențe cinematografice „au ralenti“ sau „stop-cadru“ și altor „gaguri“, atât de „à la Casandra“, dar mereu în limitele bunului-gust și bunului-simț, încât un reputat om de teatru, vecinul meu în miezul bucuriei generale, a exclamat: „Asta, da, lecție de teatru!“. Un semn și acesta, de încredere în viitorul teatrului, în spiritul acestui Festival care poate să dea viață și pregnanță sintagmei „clasicii, contemporanii noștri“.

